

SPECIAL ATTENTION: Mr. Kaufmann

BE
June 15
I-19.015/b

HUNGARY

COMMUNIST PARTY (604-114.24)

THE HUNGARIAN SOCIALIST WORKERS' PARTY TWO YEARS AFTER
THE REVOLUTION

SOURCE MUNICH

Confidential.

DATE OF OBSERVATION:

Until September 1958.

ENGLISH SUMMARY: The reorganization of the Hungarian Socialist Workers' Party has not yet ended and recruiting of new Party members is still going on under the slogan of "Join the Party!" This "opportunity" is more attractive for intellectuals and white collar workers than for laborers and farmers because Party membership secures not only their jobs but gives them more privileges than they had during the RAKOSI era.

The collective leadership is a reality only within the Politburo - because there is no single Communist personality with enough authority in Hungary today. But the policies and the orders of the Politburo are almost negated by the medium and lower Party leaders. On these levels there is no collective leadership and the lower functionaries - mostly RAKOSI left-overs - abuse their power as before the revolution. Corruption and nepotism are the main characteristics of the re-established Party.

The cadre policy is less rigorous than before: personal behavior during the revolution is the only deciding cadre measure. Even former followers of Imre Nagy are admitted to the Party under the condition that they openly admit to their "errors".

(over)

EVALUATION COMMENT: Although it must be stressed that source is giving his personal opinion on the present state of affairs in the Hungarian Communist Party, this opinion might be shared in most points. It expresses balanced views on the Hungarian Party and almost all of the arguments of source might be supported with quotations from the press. It might also be supposed that source read the Party papers, among them in first place "Nepszabadsag" because most of the mentioned shortcomings are from time to time voiced also in this paper.

It is correct to point out that KADAR's position is strongly supported by KHRUSHCHEV. Eloquent examples of this support are the recent TIRANA speech of KHRUSHCHEV in which he described KADAR as "one of the best friends", and his latest interview granted in BUDAPEST to "Nepszabadsag" in which he praised KADAR again.

The lack of collective leadership on the lower Party levels has lately been mentioned in the 27 March 1959 issue of "Nepszabadsag" which complained that the "little kings" (alluding to lower Party functionaries) had not yet disappeared.

The number of Party members in May 1959 was 420,000. The increase over the summer of 1958 was only 10,000, which confirms that the increase is at present rather low. "Nepszabadsag" stated on 15 February 1959 that it is mostly intellectuals who apply for membership. The proportion of workers is given by Party organs as 60 percent but it might be doubted if this figure is correct.

Nepotism and favoritism are well known features of present Party life. In this respect the latest article of "Nepszabadsag" (7 June 1959) deserves mention; in it Gyorgy KALMAR, a leading publicist, complained sharply about favoritism.

The resumption of the personnel files is confirmed. On the new methods of dealing with the personnel policy of the Party, the 15 April 1959 issue of "Nepszabadsag" contains some interesting hints. It is true that the personnel policy of the KADAR regime is somewhat milder than that of the RAKOSI regime.

The number of independent Party workers was reduced after the revolution by 64 percent. It happens quite frequently that Party functionaries are demoted to lower grades, as it is certain that the regime has not confidence in such former Party members who after the revolution did not join the new KADAR-founded Hungarian Socialist Workers' Party.

x x x

KOLLEKTIV VEZETÉS ÉS PÁRTI DEMOKRÁCIA

COLLECTIVE LEADERSHIP AND PARTY DEMOCRACY

A Magyar Szocialista Munkáspártban a kollektív vezetés elve gyakorlatilag csak a legfelsőbb pártzervekben található meg. Jól lehet a szovjet kommunista párt az elmúlt időszakban ismét visszatért az egyszemélyi vezetéshez, az MSZMP-nél ilyen fajta változás eddig még nem tapasztalható. Az MSZMP-nak nincsen, mint elődjének a KDP-nek, RAKOSI-hoz hasonló vezére, nek elegendő tekintélye és hatalma lenne ahhoz, hogy a párton belül egyeduralmat magához ragadja.

(over)

A pártban KADÁR vezetőszeropét a pártvezetőség minden tagja elismeri ugyan, de csak inkább kifelé, az egység és a pártfegyelem demonstrálása érdekében. Befelé azonban arra törekszenek, hogy a kialakult hatalmi egyensúly fel ne boruljon és nehogy a pártvezetőség egyik vagy másik tagja nagyobb befolyásra, hatalomra te-hessen szert. KADÁR helyzetét nagy mértékben megszilárdította HRUSHCHOV hathatós támogatása. ("KADÁR elvtárs mentette meg Magyar-országot az ellenforradalmótól!") Ennek ellenére KADÁR-nak nem si-került diktatori hatalomra szert tennie, inkább csak az "első az egyenlők" közötti szerepet játssa.

A legmagasabb pártvezetőségi szervekkel ellentétben a középső és alsóbbfoku pártszerveknél alig érezhető a kollektív ve-zetés. Inkább csak formális, külsőségekben nyilvánul meg. A való-ságban azonban ezeket a szerveket nagyrészt régi sztálinista funkció-náriusok irányítják. Ezek módszerei ugyanazok mint a multban voltak és éppen úgy megkövetelik a személyi kultuszt mint azelőtt. Hatal-mukkal erősen visszaélnék és az alájuk rendelt pártszervezetekben minden bírálatot, ellenzéki megmozdulást könyörtelenül elfojtanak. A legfelső pártvezetőség tagjai tudják azt, de alig tudnak valamit tenni a helyi "kiskirályok" megrendszabályozására vagy leváltására. A pártvezetőség tehetetlenségének legfőbb oka, hogy nincsenek új, kiképzett és kipróbált, megbízható káderei, akik alkalmasak lennének arra, hogy a meggyőződéses és begyakorlott vezető funkcionáriusokat leváltsák.

Kollektív vezetés híján az MSZMP-ben a párt-demokráciát csak felülről hirdetik, a középső és alsó pártszervek azonban nem hajtják végre a pártvezetőség rendelkezéseit. Ezért van az, hogy olyan nagy eltérés tapasztalható vidékenként a központi pártutasi-tások végrehajtásában. A párttagok gyakorlatilag tehetetlenek a helyi vezetők diktaturájával szemben. Aki bírálni meri őket, rend-szerint a rövidebbet húzza, valamilyen ürüggyel eltávolítják a pártból.

TAGFELVÉTEL

PARTY RECRUITMENT

Az MSZMP megalakulását követő első hónapok erőszakos tag-tobozó módszereit liberálisabb és az önkéntes jelentkezésen alapu-ló tagfelvétel váltotta fel. Az önkéntesség elvét szigorúan betart-ják. A felvételi taktika megváltoztatása azonban csak részben vál-totta be a hozzáfűzött reményeket. Eleinte alig akadt jelentkező, később azonban, ahogy a rendszer lassan megszilárdult, egyre többen gondolták meg magukat és feladva addigi ellenállásukat jelentkeztek a pártban való felvételre. A jelentkezők azonban nem a munkásság és a parasztság soraiból kerülnek ki, miként ezt a pártvezetőség remél-te, hanem szinte kizárólag az opportunisták és karrrierista értelmiségi és tisztviselői rétegből. Ennek az a következménye, hogy a párt kö-rében tulnyomó munkástöbbsége lassan, de érezhetően felizgul, a párt-

(over)

fegyelem és a megbízhatóság rovására.

Az opportunista elemek fokozódó beszivárgása következtében a pártszervezetekben megéleződött a személyi harc. Ezek semmitől sem riadnak vissza, csak hogy vezetői társaikat "megfúrják" és így maguk kerüljenek jobb jövedelmet jelentő vezetőállásokba. A lakosság körében egyre élesebb visszatérzést kelt, hogy ezek az új "pártarisztokraták" ma már sokkal kiméletlenebbül harcolnak, fényűzőbb életet élnek, mint bármikor a RAKOSI-korszakban. Ezek magatartása élesen ellentétben áll a KADÁR által 1957-ben meghirdetett "puritán" kommunista életmóddal és nagy mértékben járul hozzá, hogy a párt tekintélye a tömegek előtt teljesen lejárótt.

A pártban a felhígulási folyamat következtében egyre inkább lábra kap a korrupció és a nepotizmus. A párttagsági könyv ma újból menlevelet jelent a törvényesség kijáratására és tulajdonosa számára ugyanolyan megkülönböztető kiváltságokat biztosít, mint RAKOSI idején. Az eltérés csak annyi, hogy akkoriban a pártkiváltságosok nem éltek előjogiakkal oly mértékben, mint manapság. A nepotizmus és a protekció, vagyis a "szocialista kapcsolatok" is egyre inkább terjed. Erre már a pártönkivültek is rájöttek és sokan igyekeznek az ilyen felfuvalkodott és hiu vezetők befolyását a maguk hasznára kihasználni. A legbeváltabb módszer, ha valaki protekciót akar elérni: "X. elvtárs, rajtam már senki sem tud segíteni, csak Ön..." Egyre gyakoribb jelenség, hogy befolyásos párttagok egész rokonságukat és baráti körüket jó állásba segítik, hogy esáltal is erősítsék saját pozíciójukat.

Az értelmiség opportunista részével ellentétben a munkásság egyre kevesebb kedvet mutat arra, hogy kérje a pártba való felvételt. A munkások ama része, akik valóban kommunistáknak vallják magukat, már röviddel az MSZMP megalakulása után belépett a pártba. Körülbelül 100.000-re tehető ezeknek a száma és változatlanul ezek alkotják a párt gerincét. Nagy részük aránylag jószándéku, egyszerű ember, akik sokkal kisebb veszélyt jelentenek a rendszerrel szemben álló tömegekre, mint a mindenre képes karrieristák és opportunisták. Ezek tulajdonképpen fizikai munkát végez és nem jó szemmel nézi az új pártarisztokrácia kihaló fényűzését és hatalmaskodását. A munkások nagy része azonban hallani sem akar sem a pártról, sem a politizálásról és túlnyomórészt pártönkivülteknek vallja magát.

Faluhan, a parasztság körében még nagyobb az ellenzék a párt iránt, mint a munkásság körében. A vidéki szervezetek igen csekélyek, taglétszámuk ma még jelentéktelen. Itt a párt nem is annyira az idősebb parasztok megnyerésére fekteti a főszerepet, mint inkább a fiatal fiataliságból próbálja vidéki tagságát kinevelni. Ebben nagy szerepe van a TSZ-ek keretén belül működő KISZ csoportoknak. A faluban csak a KISZ-otthonokban van alkalma a fiataliságnak szórakozni és a fiataliság szórakozási vágyát kihasználva a párt és a KISZ nagyarányú akcióba kezdett, hogy a fiatalok köréből minél többet megnyerjen a maga számára. A kolhozosítás fokozódásával a vidéki párttagok száma előreláthatólag növekedni fog.

A MSZMP KÁDERPOLITIKÁJA
PRESENT "KADER" POLICY

Az MSZMP káderpolitikája - tekintettel a forradalom alatti és utáni nagy megrázkódtatásra - liberálisabb és enyhébb, mint 1956 előtt volt. A fontosabb közhivatalokban, szerveknél, vállalatoknál, üzemeknél újból működnek a káderesek, a kisebb helyeken azonban e tendenciát a személyügyi előadók látják el. A forradalom alatt megsemmisült káderlapok nagy részét is pótolták, bár vezetésük ma már más szempontok szerint történik mint azelőtt.

Ma annak eldöntéséhez, hogy valaki jó vagy rossz káder, elsősorban a forradalom alatti és utáni magatartása a mérvadó. Korábbi "szépséghibák" nem esnek olyan súlyosan a latba, ha az illető azóta bebizonyította, hogy 1956-ban nem fordult nyíltan a "néphatalom" ellen. Ilyen esetben a volt jobboldali, sőt nyilas tevékenység sem sokat számít. Káderszempontról ma már annak sincsen túl nagy jelentősége, hogy valakinek vannak-e nyugatos hozzátartozói vagy sem a forradalom után. Oly sokan disszidáltak, hogy szinte mindenkinek van Nyugaton élő rokona vagy barátja. Az osztályidegenek származása változatlanul hátrányos, a kulákszármazásukat viszont békében hagyják, ez ma már nem elutasító vagy kizárási ok.

A függetlenített pártfunkcionáriusok száma aránylag csak lassan növekszik. Ennek főleg az az oka, hogy nagy a hiány fiatal, képzett és rátermett káderekben. A pártvezetőség arra törekszik, hogy az alsóbb és középfokon vezető beosztásban lévő munkáskádereket fokozatosan kicserélje, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy ezek kivétel nélkül eltekintve, sehol sem állták meg a helyüket. Ma már nem az a fontos, hogy egy vezető kádernek lehetőleg minél kevesebb elemija, de vörös akadémiaja legyen. Az új vezetőréteget az érettségizett és ideológiailag is képzett fiatalokból akarják kialakítani. A forradalom óta szembetűnő változás, hogy megyei- járási, városi pártszervezeteknél egyre nagyobb számban lehet fiatal érettségizett kádereket vezetőállásban találni. Az iskolázott, de minden gyakorlati tapasztalat nélkül vezető állásba ültetett fiatal pártvezetők azonban nem igen állják meg a helyüket. Visszaélnék hatalmukkal, modoruk és viselkedésük még elviselhetetlenebb, mint az idősebb kiemelt kádereké volt. Ezzel ellentét tapasztalható az egy pártbizottságnál dolgozó új fiatal értelmiségi kommunisták és az állásukat féltő tanulatlan "veteránok" között. A régi, 1919-es kommunistáknak semmi vezető szerepük sincsen. Inkább csak propagandisztikus okból szerepítik őket, ami egyben némi elégtételt jelent számukra a RAKOSI korszakban elszenvedett mellőzésért.

Azok a volt MDP-tagok, akik 1957-ben megtagadták az MSZDP-ba való belépést, ma már részben megbánták ezt az elhatározásukat. Ezek természetesen az opportunisták hivatalnokai és értelmiségi rétegéből kerülnek ki és nem a munkásság köréből. A munkásság volt szociáldemokrata párttagsága része, akik 1948-ban a fuzió révén automatikusan váltak MDP tagokká, örülnek, hogy a forradalom révén megszabadultak a kényszerű MDP párttagságból.

Azok a volt MDP tagok, akik nem voltak valami vezető beosztásban, továbbra is megtarthatták állásukat, mégis meg is tagadták az MSZMP-be való belépést. Ezek rendszerint más beosztásba kerültek, de különösebb bántódásuk nem esett, ha csak más valami "ellenforradalmi" tevékenységet nem tudtak felhozni ellenük. Azokat a volt MDP tagokat viszont, akik korábban vezető állást töltöttek be és hűtlenné váltak a párthoz", legkevésbé, hogy állásukból elbocsátották. Természetesen egy részük kisebb, nem vezető munkakörben, időközben csak elhelyezkedett, viszont az sem tartozott a ritkaság közé, hogy az ilyen "árulókat" le tartóztatták és egy időre internálták.

Meglehetősen liberálisan bántak a felvételnél azokkal a volt MDP tagokkal is, akik köztudomásúlag rokonszenveztek Nagy Imrével és mozgalmával, de semmiféle cselekvő szerepet nem játszottak a forradalom idején. Ezeket a volt párttagokat minden további nélkül újból felvették a pártba, ha volt MDP-tárgyi könyvüket fel tudták mutatni és korábbi "eltévelyedésüket" nyilvánosan önkritika formájában elítélték. Az MDP párttagsági könyv felmutatása - mint a párthoz való hűség egyetlen látható bizonyítéka - azért volt döntő az újrafelvételnél, mert a volt MDP tagok közül sokan a forradalom alatt ijedtségben megsemmisítették ezt az áruló okmányt és így "gyávaságukkal máttatlanná tették magukat a további párttagságra".

A korábban Nagy Imrével szimpatizált párttagok, amennyiben most az MSZMP tagjai, iparkodnak multjukkal minél szemben-tünőbbben feledtetik. Ezek a laghangosabbak és a legvonalhűbbek manapság, bár feltehető, hogy megváltozott magatartásuk nem magyarázható. Hasonlóan a fellemből és érdekből fakad. A pártnek ma minden hivatalos jelvénye. Csupán a vonalas párttagok hordanak gomblyukukban egy kis "Lenin jelvényt" (kör alakú, fekete alapon aranyozott Lenin fej, kívül piros karikába foglalva). Jellemző, hogy ezt a jelvényt leginkább olyanok viselik, akik 1956-ban Nagy Imre neveinek vallották magukat és ma az MSZMP tagjai.

A MSZMP megalakulása után az alsóbb pártszervezetek vezetőit gyakran változtatták. Egy év óta azonban a helyi pártvezetőség mindentől kialakult és megszilárdult, sok helyen ismét ugyanazok töltik be a párttisztviselőket - pár hónapos pihenés után mint 1956 előtt, az MDP-nél. Végereedményben a változásokból nem marad meg más, mint a párt új elnevezése.